

Hyvinvointipalvelut

Vastuuhenkilö: hyvinvoinnin palvelualuejohtaja

Sivistystoimi

Toiminnan kuvaus ja keskeiset muutokset 2023

Hyvinvoinnin palvelualue tuottaa pääosin lakisääteisiä palveluita, mutta lisäksi myös muuta kunnan olennaista toimintaa ja ennalta ehkäisevää kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Hyvinvoinnin palvelualue koostuu koulutoimesta (sis. esi- ja perusopetus, lukio), varhaiskasvatuspalveluista sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista (sis. kirjasto, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet, etsivä nuorisotyö, vapaa sivistystyö ja hyte-työ). Hyvinvointipalveluihin kuuluu myös joukkoliikenne. Vastuualuejohtajina palvelualueella toimivat rehtori/rehtorit, päiväkodinjohtaja ja kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori.

Hyvinvointipalveluihin kuuluu yksi tulosalue, sivistystoimi. Muutoksia tapahtuu hyvinvointipalvelujen hallinnossa. Vuoden 2023 alusta vakinaistetaan hyvinvoinnin palvelualueen johtajan tehtävä osaksi rehtorin työnkuvaa. Hallinnon muutoksen myötä koululle rekrytoidaan vakinainen virka-apulaisrehtori. Virka-apulaisrehtorin vastuulle siirtyy opetustyön lisäksi osa rehtorin työtehtävistä, mikä mahdollistaa rehtorille hyvinvoinnin palvelualuejohtajan tehtävien hoitamisen.

Keskeisenä muutoksena vuonna 2023 on hyvinvointialueiden voimaantulo, joka vaikuttaa myös hyvinvoinnin palvelualueelle. Vuoden 2023 alusta oppilas- ja opiskeluhuoltopalvelut tuottaa hyvinvointialue. Kunnassa varaudutaan aiempaa pienempiin oppilas- ja opiskeluhuollon resursseihin kasvattamalla nuorisotyön määrää ja jalkauttamalla nuorisotyötä myös koululle koulunuorisotyön muodossa. Vuoden 2023 aikana kunnassa työskentelee nuorisotyöntekijä, jonka työstä 50 % suuntautuu etsivään nuorisotyöhön sekä nuorisovaltuuston ohjaukseen ja 50 % nuorisotyöhön. Aikaisemmin tehtävään on sisällynyt myös koulukuraattorin tehtävä, joka nyt siirtyy hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueiden myötä osa aikaisemmin perusturvaan kuuluvista tehtävistä siirtyy hyvinvointipalveluille. Osaksi hyvinvointipalveluita siirtyy muun muassa vanhus- ja vammaisneuvosto, jonka esittelijänä toimii jatkossa kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori. Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen (kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori, vapaa-aikaohjaaja, nuorisotyöntekijä) työnkuvia ja vastuita selkiytetään ja uudelleenorganisoidaan vuoden 2023 aikana.

Vuoden 2023 alusta sivistystoimen ateriat siirtyvät talousarviossa elinvoiman puolelta sivistystoimen alle. Kouluruokailu sekä varhaiskasvatuksen ateriat ovat aikaisempina vuosina näkyneet sivistystoimen sisäisinä kustannuksina, mutta muutoksen myötä vuoden 2023 talousarviossa sivistystoimen ateriat kirjataan ulkoisina kustannuksina. 1/2023 lukien sivistystoimen ateriat tuottaa Servica Oy. Ruokapalvelusopimuksen hinta koostuu verkostomaksusta (119 000 euroa/vuosi) sekä ateriahinnoista erillisen hinnaston mukaan. Vuoden 2023 aikana palvelusopimuksen hintaa tarkastellaan kahteen otteeseen. Kustannusvaikutus sivistystoimen budjettiin noin +219 000 euro.

Koulutoimi

Vastuuhenkilö: rehtori

Rautavaaran yhtenäiskoululla työskentelee viisi koulunkäynninohjaajaa, joista yksi toimii henkilökohtaisena koulunkäynninohjaajana. Yksi koulunkäynninohjaajan toimi on täytetty määräaikaisena, mutta koska tarve viidennelle ohjaajalle on jatkuva, vakinaistetaan tehtävä keväällä 2023. Määräaikaisen tehtävän muuttaminen vakituiseksi ei vaikuta budjettiin. Koulukeskuksella ollaan siirtymässä yhdysluokkiin e-2, 3-4 ja 5-6 ja näihin kaikkiin yhdysluokkiin tullaan sijoittamaan myös koulunkäynninohjaaja. Ohjaajatarvetta on lisäksi yläkoulussa sekä erityisluokissa, ja vähintään yksi henkilökohtainen koulunkäynninohjaaja tullaan tarvitsemaan seuraavaksi seitsemäksi

lukuvuodeksi. Viidelle koulunkäynninohjaajalle tulee olemaan todellinen tarve siis vähintään seuraavan seitsemän lukuvuoden ajan.

Vuoden 2023 aikana koulukeskuksella toteutuu ensimmäinen valmistavan opetuksen opetusryhmä, joka muodostuu ukrainalaisoppilaista. Opetusryhmää varten palkataan valmistavan opetuksen opettaja (luokan- tai erityisopettaja). Valmistavan opetuksen oppilaista kunta saa valtionosuutta, joka määräytyy yksikköhinnan mukaan. Vuonna 2022 valmistavan opetuksen yksikköhinta on ollut 1339,45 euroa/kk, eli yhdestä valmistavan opetuksen oppilaasta on maksettu kunnalle 1339,45 euroa/kk. Valtionosuutta on mahdollista saada yhdeksän kuukauden ajalta oppilasta kohden. Vuoden 2023 aikana Rautavaaran koulukeskuksella arvioidaan olevan 6 valmistavan opetuksen oppilasta, jolloin valtionosuus on kuukausittain +8036,70 euroa. Valtionosuuksia ei kuitenkaan makseta vielä vuoden 2023 aikana, vaan takautuvasti vuosien 2024 ja 2025 aikana.

Lukion kehittämiskohteita vuoden 2023 aikana on kansainvälisyys- sekä LUMA-toiminta. Lukio hakee Itä-Suomen yliopiston LUMA-kehittämiskouluksi sekä mukaan Erasmus+-toimintaan. Kansainvälisyysyhteistyötä Metsäkartanon kanssa tiivistetään yhteisen lukion opintojakson merkeissä. Vuonna 2022 aloitettuja keskusteluja Finest Future Oy:n kanssa jatketaan ja selvitetään mahdollisuutta järjestää Rautavaaran lukiossa opetusta ulkomaalaisille opiskelijoille syksystä 2023 alkaen.

Voimassa olevat koulukyyti- ja asiointiliikennesopimukset päättyvät 31.7.2023, minkä vuoksi vuoden 2023 aikana kilpailutetaan sekä koulukyydit että asiointiliikenne.

Taulukko 1: Oppilasennuste

Koulu	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026
Esikoulu	5	8	6	7
1-6 luokat	79	64	59	55
7-9 luokat	55	52	45	40
Peruskoulu yht.	139	124	110	102
Lukio	25	22	15	14
Yhteensä	164	146	125	116

Varhaiskasvatus

Vastuuhenkilö: päiväkodinjohtaja

Varhaiskasvatusta järjestetään kahden perhepäivähoitajan lapsiryhmässä ja päiväkodissa pääsääntöisesti arkisin klo 6–18 välillä. Laajennettuja aukioloaikoja järjestetään päiväkodissa tarvittaessa vuoro-/iltatyötä tekevien huoltajien lasten varhaiskasvatuksen tarpeen mukaisesti todellinen tarve huomioiden. Päiväkodissa tarjotaan myös tilapäistä hoitoa.

Varhaiskasvatuksen painopistealueena toiminnassa näkyy vahvasti luontoliikunta. *Liikkuva Varhaiskasvatus* – ohjelman mukaisesti liikunnallisen toimintakulttuurin kehittämistyön jalkautuminen näkyy pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toiminnassa, monialaisena yhteistyönä sekä henkilöstölle suunnatuissa koulutuksissa.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärä on aikaisempia vuosia suurempi vuonna 2023. 1–8/2023 hoitolapsien määrä varhaiskasvatuksessa on noin 26 lasta. 8/2023 alkaen määrä tulee olemaan noin 18. Toimintakauden 2022–2023 varhaiskasvatuksessa näkyy merkittävästi vieraskielisten tai suomi toisena kielenä (S2) lasten osuus, joita on yhteensä neljä. Vuoden 2023 elokuussa varhaiskasvatuksessa vieraskielisten tai S2-lasten määrä ennusteiden mukaan on kolme. Tämä huomioidaan toiminnassa

lasten tuen toteuttamisen tasoilla ja eri tukipalveluilla, muun muassa henkilöstöresursseilla sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluilla.

Toimintakaudella 2022–2023 varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) palveluita hankitaan opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän valtion erityisavustuksen turvin. Valtion erityisavustuksen määrä tuen toteuttamiselle vuonna 2023 on noin 35 000 euroa. Kunnassa työskentelee oma määräaikainen varhaiskasvatuksen erityisopettaja 3.6.2022 asti, jonka jälkeen varhaiskasvatuksen erityisopetus on tarkoitus toteuttaa ostopalveluna. Lakisääteisen kolmiportaisen tuen mallin mukaisesti vuoden 2023 aikana vakiinnutetaan varhaiskasvatuksen erityisopettajan (VEO) palvelut.

Varhaiskasvatusmaksujen arvioitu tuotto vuodelle 2023 pienenee noin 8700 euroon. Tuottoihin vaikuttaa lapsimäärän vaihtelevuus sekä 1.8.2022 voimaan astunut valtakunnallinen asiakasmaksujen tularajojen korotus. Asiakaspalvelujen ostoissa tuottoja on arvioitu tulevan päiväkodin sekä perhepäivähoidon varhaiskasvatuspaikoista kotikuntakorvauksin +18 700 euroa ja menoja asiakaspalvelujen ostoissa puolestaan toiselta paikkakunnalta – 9200 euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Vastuuhenkilö: kulttuuri- ja vapaa-aikakoordinaattori

Vapaa-aikatoimissa jatketaan toiminnan, tapahtumien ja retkien järjestämistä edellisvuoden tavoin. Vanhus- ja vammaisneuvosto jää hyvinvointialueuudistuksessa kuntiin ja Rautavaaralla vetovastuu tulee kulttuuri- ja vapaa-aikatoimeen (+6950 euroa).

Sähköisten lehtien tilauksia jatketaan Rutakko-kimpan kanssa, koska fyysisten lehtien tilauksia on vähennetty jo edellisvuonna. Kirjaston asiakasviihtyvyyden takaamiseksi hankitaan yleisötiloihin ilmalämpöpumppu (kaluston arvioitu hinta 3500 euroa), jolla saadaan laskettua tilan lämpötilaa kesällä inhimillisemmälle tasolle.

Nuorisotyöhön panostetaan voimallisemmin ja palkataan yhdistetty nuorisotyöntekijä/etsivä nuorisotyöntekijä kokonaiselle työajalle (palkkamenot 28 900 euroa). Palkkaukseen haetaan avustusta Aluehallintovirastolta.

Kansalaisopiston osalta suunniteltavat tunnit vastaavat edellisvuoden tapaan toteutuneiden tuntien tuntimäärää. Sopijaosapuolten kesken on sovittu suunniteltavaksi 1 100 tuntia opetusta.

Taulukko 2: Hyvinvointipalvelut yhteensä

	TA 2023 (€)	TA 2022 (€)	TP 2021 (€)	Muutos TA 2022 (€ ja %)		Muutos TP 2021 (€ ja %)		TS 2024 (€)	TS 2025 (€)
Toimintamenot	3 079 213	2 701 927	2 530 763	377 286	14 %	548 450	22 %	3 147 742	3 218 530
Toimintatulot	658 341	544 906	517 342	113 435	21 %	140 999	27 %	658 341	658 341
Netto	2 420 872	2 157 021	2 013 421	263 851	12 %	407 451	20 %	2 489 401	2 560 189

Taulukko 3: Hyvinvointipalvelut euroa per asukas

Toimintakulut netto:			Hyvinvointilautakunta		
	TA 2023	TA 2022	TP 2021	TS 2024	TS 2025
Euroa per asukas	1 652	1 442	1 331	1 735	1 818
Asukasmäärä	1 465	1 496	1 513	1 435	1 408

Taulukko 4: Hyvinvointipalvelujen sisäiset erät

	TA 2023 (€)	TA 2022 (€)	TP 2021 (€)	Muutos TA 2022 (€ ja %)		Muutos TP 2021 (€ ja %)		TS 2024 (€)	TS 2025 (€)
Sisäiset menot	582 533	699 819	736 669	-117 286	-17 %	-154 136	-21 %	582 533	582 533
Sisäiset tulot			800	0		-800	-100 %		
Netto	582 533	699 819	735 869	-117 286	-17 %	-153 336	-21 %	582 533	582 533
Poistot	14 354 €	14 430 €	14 288 €	-	-	-	-	15 976 €	15 976 €

Taulukko 5: Hyvinvointipalvelut euroa per oppilas (peruskoulu)

Hyvinvointipalvelut euroa per oppilas (perusopetus)					
Toimintakulut netto:			Perusopetus		
	TA 2023	TA 2022	TP 2021	TS 2024	TS 2025
Euroa/oppilas	10 869	8 610	7 914	12 578	14 295
Oppilasmäärä	131,5	140	143,5	117	106

Taulukko 6: Hyvinvointipalvelut euroa per opiskelija (lukio)

Toimintakulut netto:			Lukio		
	TA 2023	TA 2022	TP 2021	TS 2024	TS 2025
Euroa/oppilas	17 125	13 077	12 715	22 328	29 246
Oppilasmäärä	23,5	28,5	25,5	18,5	14,5

Hyvinvointipalvelujen valtuustotason tavoitteet 2023

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori
Luontomatkailun kehittäminen		
Tavoite 1: Matkailun kehittämistä tuetaan järjestämällä tapahtumia yhteistyössä yhdistysten kanssa sekä paikallisille että matkailijoille	Toimenpide 1: Tapahtumien järjestäminen	Mittari 1: Toteutuneiden tapahtumien lukumäärä / palautteen keskiarvo
Paikkakunnalla käyvien viipymän pidentäminen		
Tavoite 1: Tapahtumat tukevat viipymän pidentymistä	Toimenpide 1: Tarkastellaan voisiko tapahtumien ajallista kesto pidentää	Mittari 1: Tapahtumien lukumäärä ja ajallinen kesto
Tavoite 2: Tilapäistä hoitoa varhaiskasvatuksessa hyödynnetään aiempaa enemmän	Toimenpide 2: Tilapäistä hoitoa tarjotaan ja markkinoidaan ulkopaikkakuntalaisille	Mittari 2: Tilapäisen hoidon määrä

Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen		
Tavoite 1: Tuetaan yrityksiä ja työntekijöitä tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta, perusopetusta sekä lukiokoulutusta	Toimenpide 1: Markkinoidaan olemassa olevia varhaiskasvatuspalveluita ja koulutusta	Mittari 1: Viestintää tehty kyllä / ei
Tavoite 2: Paikkakunnan yritysten huomioiminen hankinnoissa	Toimenpide 1: Pienhankinnat paikallisilta yrityksiltä, mikäli hinnat eivät poikkea suuresti muusta tarjonnasta. Toimenpide 2: Paikalliset yritykset huomioidaan kilpailutuksissa kunnan hankintaohjeen mukaisesti.	Mittari 1: Paikallisilta yrityksiltä tehdyt ostot suhteessa ostojen kokonaismäärään. Mittari 2: Paikalliset yritykset huomioitu kilpailutuksissa esimerkiksi markkinavuoropuhelun muodossa kyllä/ei
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi		
Tavoite 1: Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Toimenpide 1: Nuorisotyön tarpeiden (toiminta & tilat) selvitys ja toiminnan kehittäminen Toimenpide 2: Liikunnallisen elämäntavan hyötyjen esiin tuominen sekä koulun harrastustoiminnan näkyvyyden lisääminen Toimenpide 3: Kiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen koulukeskuksella,	Mittari 1: Nuorisotyöllä on vakiintunut toiminta ja tilat toiminnalle, nuorisotyön määrä on lisääntynyt kunnassa Mittari 2: Kouluterveyskysely, MOVE-mittausten tulokset, koulun kerhojen sekä niihin osallistuvien lasten ja nuorten määrä Mittari 3: Aiheeseen liittyvien koulutusten järjestäminen, kiusaamiseen puuttumisen mallin päivittäminen, koulukohtaisen kiusaamiskyselyn toteuttaminen ja sen pohjalta toimenpiteiden suunnittelu
Tavoite 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen kuntalaisten keskuudessa	Toimenpide 1: Markkinoidaan ja kehitetään liikuntapaikkoja	Mittari 1: Viestinnällisen näkyvyyden määrä (some- ja muu markkinointi), liikuntapaikkarakentamisen vuosikello, liikunnan TEA-viisariarvojen nostaminen

	Toimenpide 2: Vapaa-aikatoiminnan kehittäminen kuntalaisten toiveiden mukaisesti	Mittari 2: Vapaa-aikakysely toteutettu ja 1-2 kehittämiskohdetta valittu kyselyn perusteella
Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä		
Tavoite 1: Vahvistetaan yhdistysten ja kunnan yhteistyötä hyte-työssä	Toimenpide 1: Hyte-ryhmän vakiinnuttaminen Toimenpide 2: Yhteisöiltojen toteuttaminen Toimenpide 3: Yhdistysten sekä koulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen	Mittari 1: Hyte-ryhmän tapaamisten määrä Mittari 2: Yhteisöiltoja toteutettu, määrä Mittari 3: Toiminnan mahdollisuuksia on/ei ole kartoitettu, vierailujen ja uusien toimintatapojen määrä (esimerkiksi sirkus päiväkodilla)
Kunta on hyvä paikka tehdä töitä		
Tavoite 1: Toimintatapojen yhtenäistäminen entisestään	Toimenpide 1: Yhteisten toimintatapojen kertaaminen ja noudattaminen, johtamisen laatuun panostaminen	Mittari 1: Hyvinvoinnin palvelualueena on osallistuttu esihenkilötapaamisiin ja edistetään samalla toimintatapojen yhtenäistämistä
Tavoite 2: Palvelu- ja vastuualuejohtajien osaamisen kehittäminen ja työntekijöiden osallistaminen työpaikan ja -hyvinvoinnin kehittämiseen	Toimenpide 1: Mahdollistetaan hallinnollisen osaamisen kehittäminen koulutusten muodossa Toimenpide 2: Selvitetään kollegiaalisten verkostojen olemassaoloa ja osallistutaan niihin Toimenpide 3: Pidetään kehityskeskusteluja, joissa keskustellaan työpaikan kehittämisestä	Mittari 1: Jokainen palvelualueen esihenkilö on käynyt vähintään kahdessa hallintoon liittyvässä koulutuksessa Mittari 2: Kollegiaalsiin verkostoihin osallistumisen määrä Mittari 3: Kehityskeskusteluja pidetty ja niiden pohjalta tehty yksikkökohtaista kehittämistyötä
Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun		

Tavoite 1: Toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon kuntalaisten mielipiteitä ja toiveita	Toimenpide 1: Kyselyjen toteuttaminen (vapaa-aika, koulu, varhaiskasvatus) Toimenpide 2: Koulun välituntipihan/puistoalueen kehittäminen lapsia ja nuoria osallistaen	Mittari 1: Kyselyt toteutettu ja otettu huomioon taloudellisessa toiminnassa Mittari 2: Kehittämisessä on käytetty osallistavaa budjetointia ja lapset ja nuoret sekä perheet ovat päässeet vaikuttamaan hankintoihin
Tavoite 2: Päättäjät vuorovaikutuksessa eri osastojen kanssa	Toimenpide 1: Kutsutaan lautakuntia vierailuille yksiköihin	Mittari 1: Vierailuja toteutettu kyllä/ei